

Posamezna številka:

1 krono.

TABOR izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z danom naslednjega dne ter stane celoletno 180 K, polletno 90 K, ostrietno 45 K, mesečno 15 K. Inzerati po dogovoru. Pri večkratni objavi popust.

Naročniki so pri upravi "TABORA", MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

POŠTNINA PAVŠALIRANA

TABOR

Posamezna številka:

1 krono.

UREJNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. BHS poštnoštevilni račun št. 11.23.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: I.

Maribor, sobota 11. decembra 1920

Številka: 88.

Radićeva agitacija za kmetško republiko v Sloveniji.

Radićev agent v Mariboru. Utis Radićevega zborovanja v Beogradu. Vprašanje Baranje.

Naše naloge.

Maribor, 10. decembra.

Kdor misli, da je po končanih volitvah delo strank med narodom končano, ta se zelo moti. Nasprotno, po vsaki bitki je treba pregledati ves njen potek in vrste, ki so še ostale ter utrditi, kar je bilo dobrega, neusmiljeno pa zatreči, kar je bilo slabega. To potrebo uvidevajo danes vse stranke in treba je, da jo uvidi tudi naša demokratska ter se po njej ravna. Mi smo se v Sloveniji, a osobito še v Mariboru preveč zanašali na moč naših idej ter vsled tega tudi premalo delali, posebno podrobno. Zanašali smo se tudi vse preveč na narodno ljubezen in prevdarnost našega ljudstva, računali smo s tem, da je naš narod zdrav, spoznali pa smo žalibog, da je bolan, težko bolan, da ga je skozi in skozi zastrupila strupena protinarodna in protidržavna gonja številnih egoistov in malkontentov. Ljudstvo je pričakovalo od lastne države sam med in mleko, ni pa niti za hip pomislilo, da je dolžno tej lastni državi tudi doprinesiti žrtve in ne samo sprejemati darove. V tem svojem pričakovanju je videlo postoteno vse ono, česar ni bilo, pa bi po njegovem mnenju moralo in moglo biti, ni pa niti opazilo onega, kar je bilo kljub tako težkim razmeram dobrega in koristnega. Kako čudo potem, da se je dalo zapeljati.

Cisto naravno je, da se je obrnilo od resnih in prevdarnih ljudi ter zdrvelo za onimi, ki so mu obetali nebesa, izrabljajoč njegovo nezadovoljnost v svoje zlobne strankarske namene. V tem boju je stala najvišje demokratska stranka, kajti edino ona je bila toliko poštena, da ni izrabljala ljudskega ne-

razpoloženja v strankarske namene, ki bi škodovali naši skupni narodni in državni stvari. Ostala je zvesta svojim idealom, visoko je dvignila zastavo državne in narodnoedinstvene misli in bila je bolj vesela, da je šlo za njo manjše, toda zdravo krdelo še zvestih mož, kakor pa da bi drvele za njo nestete množice razdiračev in malkontentov.

Volitve 28. pr. m. so bile žalostno merilo, kako daleč je padla tudi pri nas, ob početku tako zdravih in zavernih Slovencev, narodna in državna smisel. Edino kar je bilo na njih razveseljivega, je bila splošna odvrnitev od klerikalizma, ki je dolga desetletja moril s svojimi črnimi krili naš narod. Klerikalizem je izšel iz te borbe močno zrahljan in še ta kar ga je ostalo, si je danes v laseh. Ker je klerikalizem kakor epidemična bolezen, je gotovo, da bo ogromna večina onih, ki so se sedaj rešili njegove kute, ostalo tudi v bodoče rešenih. Toda to ne zadostuje. Treba je, da te ljudi sedaj, ko so rešeni klerikalizma, rešimo tudi demagoških zapeljivcev in izkoriščevalcev ter jih privedemo na pot realnega demokratizma, ki je edini napreden in ki ima res zdravo bodočnost.

Socializem obeh sekt je pri teh volitvah res potegnil za seboj tisoče, toda že danes je to več nego gotovo, da je bil to le slučaj, rojen iz okolišnosti ljudskega nezadovoljstva. Ljudje so šli pod obe rdeči zastavi, ker so upali, da jih ti dve pripeljeta v obljubljeno Indijo Koromandijo; ko pa bodo uvideli, da se to ne bo zgodilo, ter da obstoja vsa ta Indija Koromandija samo v teoriji, v lepih fantomih, fantazijah in fatamorganah, se bodo iztreznili ter krenili v stran. Kam? Ti ljudje so napredni in treba jih je pritegniti v naše vrste. In

to se bo tudi zgodilo, ako bomo pravočasno in s pravo taktiko ter s pravim razumevanjem pričeli delati. Isto velja za narodne socialiste.

Poleg te glavne, pa obstoja še nesteto manjših nalog. Pred vsem bo treba obilo kulturnega, prosvetnega in izobraževalnega dela; dalje se bo treba oprijeti demokratične vzgoje naše mladine, treba ji bo ucepiti zdrave demokratske nazore o socialnih vprašanjih, o potrebi skupnega dela vseh stanov, potrebi dela za narod in za državo itd. Naše naloge so v tem oziru obsežne in treba je, da si delo razdelimo in organiziramo, pred vsem pa se mora to delo posplošiti ter ne sme ostati, kakor je bilo doslej, le monopol par oseb.

Naši nasprotniki, posebno klerikalci, mobilizirajo že sedaj cele delavske bataljone in mi ne smemo zaostati za njimi, nasprotno, gledati moramo, da bomo korakali kolikor mogoče pred njimi.

Radićeva republika.

Ne samo naš narod jugoslovanski, tudi drugi nam prijazni, a osobito še sovražni narodi so z napetostjo pričakovali, kaj se bo zgodilo v sredo 8. t. m. v Zagrebu, kamor je bila sklicala Radićeva stranka svoje veliko zborovanje. Novo izvoljeni poslanci Radićeve stranke so se sestali že na predvečer, 7. t. m. na posvetovanje; za sredo pa je bilo sklicano manifestacijsko zborovanje pristavev in volilcev. Vlada je bila za ta dva dneva izdala posebne varnostne odredbe; prepovedala je tudi točenje alkoholičnih pijač, ker se je splošno govorilo, da bo v sredo proklamiral Radić v Zagrebu neodvisno hrvatsko kmetško republiko. Toda ves strah je bil prazen; Radić je ohranil

mirno kri ter ni razglasil niti revolucije niti kmetške republike. Vsa njegova „revolucija“ je obstojala v tem, da so njegovi kmetje kričali po zagrebških ulicah v zabavo radovednega meščanstva „Zivela kmetška republika!“ Zagreb sam se je zadržal precej pasivno, le nekaj skrajnih šovinistov je razobesilo par hrvatskih zastav.

Zborovanje, ki je pričelo v sredo ob 10. uri, je otvoril Stipe Radić sam z demagoško frazo: „Hvaljen Isus!“ Potem je razvil program svoje stranke. Njegova stranka stoji na stališču, da mora postati Hrvatska samostojna kmetška republika, toda v mejah one države Jugoslovenov, katero je stvorila pariška mirovna konferenca. Kako namerava ta tehnični nesmisel udejstviti, se da ni povedal, ker tega najbrže niti sam ne ve. Pri tem se nehote spominjamo na onega Kočevarja, ki je rekel, da hoče republiko, pa tako da ostane tudi cesar. V tej njegovi republiki bi odločeval izključno samo kmet. Od tega ne bodo on in njegovi niti za las popustili. Sicer pa stoji še vedno na stališču, da so vsi Slovenci, Hrvati, Srbi in Bolgari ena narodna celota. Zanimivo pa je, da je govoril na drugem mestu o Slovincih in Srbih kakor o „sosednjih narodih“. Vendar pa njegova stranka ne bo rušila sedanje vlade s silo ter je protivnica revolucije. Malo pozneje pa je povdarjal, da bo „hrvatski narod“, če bo treba, započel tudi revolucijo! Stranka pa je tudi proti rapsalski pogodbi, katero sta sklenili „srbska“ in italijanska vlada v strahu pred komunisti. Končno pa je rekel:

„Mi smo hrvatski kmetški narod, po soglasnem sklepu hrvatski sabor neodvisne hrvatske države in po glasu vanju ogromne večine volilcev kmetška

Jos. Kostanjevec:

Milan Pugelj: Naša leta.

Nekako dvajset let mora biti, odkar sem prvič videl Milana Puglja. Če se ne motim, mi ga je v Novem mestu predstavil Gangl, ko sem bil prvič v svojem življenju na poti v Metliko. Student je bil takrat, menda v sedmi soli, precej srok, bledega podolgastega obraza in kakor se spodobi mlademu poetu, ponosen in poln spoštovanja do starejših in „priznanih“. Takrat je pošiljal svoje prve v Vrtce, pa si ni posebnost domišljjal, da je genij, zakaj skromnost je bila in je tudi še današnji dan ena izmed njegovih velikih čednosti, ki pa se le redkokdaj izplača. Ne samo njemu, tudi drugim ne! Prijatelj Pugelj, premalo kriči, premalo mahaš in kričiš z rokami, teatraličnih gest, ki so že marsikomu pomagale do svetlobe, ne poznaš. Skromno čepiš in ždiš v svojem kotu, za zastorom se potuhneš in — delaš. Molče delaš in z velikim samozatajevanjem, le malokdo prodre ta zastor, le malokdo vidi v kakšnem ozračju in v kakšnem razpoloženju se rodijo tvoji številni spisi. Skoro nič ni solnčnih zarkov, ki bi veselo zaplesali po tvojih pisalni mizi, nič

ni petja, ki bi prihajalo iz tople bližine. Stopi vendar enkrat na balkon, potrkal si po prsih in povej z velikim glasom množici: „Jaz sem Milan Pugelj!“ Zakaj vsak je velik samemu sebi in izgubljen je, kdor v lastno veličino ne veruje, kdor čaka, da pride prijatelj literat ali prijatelj iz piske družbe in ga potegne za seboj mehkim rokam nasproti. Velika je hinavščina vse na okoli, polna so usta besed, a v srcu je ni iskre iskrenosti. Povsod samo dolga in neskončna zimska noč...

Pozneje sem Puglja videl na ljubljanskem učiteljskem. Hotel je, da bude učitelj. Toda nekega dne ga je „zmanjkalo“, spoznal je bil, da mora biti popolnoma neodvisen, kdor hoče doseči cilj, kakršnega si je postavil on. In šel je med literature, krenil s Cankarjem in Golarjem na lastno pot in tako dosegel višek svojega razvoja. Med vojno je moral igrati klavir v mestnem kinu, če se je hotel preriti. Vsak dan od četrte ure popoldne do enajste in dvanaajste ponoči sta se vrstila z ženo v gledališču, prezevala na prepihu, poslušala in gledala vse s takšnim podjetjem združene gluposti. In takšno delo je donosalo obema skupaj mesečno 500 K, za katere si je kupil Pugelj zavržno bolezen, ki ga

ima še dandanes v kletkah. Želim mu, da bi skoro popolnoma okreval, kakor mu to želijo prav gotovo vsi številni njegovi bralci. Nekoliko let pred vojno je postal Pugelj tajnik Matice Slovenske in ta posel opravlja vestno in z vso ljubeznijo še dandanes. Nemalo zaslug si je stekel s tem, da je pomagal ustanoviti Društvo slovenskih leposlovcev, ki se je začelo zlasti zadnje čase prav razveseljivo gibati.

Pugelj je marljiv pisatelj, ki resno razumeva svoj poklic. Napisal nam je že precej dobrih knjig, med katerimi zavzema v zadnjem času njegova zbirka novel „Črni panter“ v naši književnosti odlično mesto in bo obdržala svojo vrednost tudi še v poznejših časih. Njegova kratkoča v izražanju, njegov slog se dvigata visoko nad navadno povprečnost. Samo jezik bi si na nekaterih mestih želel nekoliko bolj opiljen in zaokrožen.

Sedaj je pa izdal v samozaložbi novo zbirko dvanaajstih novel, od katerih je zadnja vzeta iz zbirke, ki še ni objavljena. Te novele so: Zimska pot, Osat, Bela vrana, Ura z angeli, Božič, Trije meseci, Melodija, Pet kron, Mika, Hrepenenje, Fronek, Starka. Ne mislim pisati ocene o posameznih slikah, opozar-

jam samo našo širšo javnost na te biserne naše novejšje literature. S tem sem povedal o njih vse, kar mi je na srcu in označil na kratko vrednost te knjige. Nekaj družega pa je še, na kar moram opozoriti naše čitajoče občinstvo. Pisatelj je knjigo založil sam. Iz katerega vzroka? Ali je to potrebno? To je poglavje čisto samo zase, o njem bi se dalo pisati in pisati. Toda pribijem samo eno, in to je: Večina založnikov se prokleto malo briga za poedinega pisatelja, pred očmi jim je le lasten dobiček, s pisateljem se pogajajo za njegovo delo kakor kravi mešetarji, odščitnejo mu kjer in kolikor morejo ter mu nazadnje vržejo obrabo kost pod nogo. Za dva, tri, ali v najboljšem slučaju štirideset kron si prisiljen, da odstopiš delo, ki te je stalo meseca in mesece poštenega truda in skrbi. Tako ima oni, ki je po njem beseda meso postala, najmanjši delež pri vsej zadevi in čudo je, da se sramu ne pogrezne, ko spravlja beraški honorar, za katerega je prodal otroka svoje ljubezni. In zato ima Pugelj popolnoma prav, da je knjigo „Naša leta“ sam založil. Velike korajžje je treba v današnjih časih, če kdo riskira vsoto, ki je potrebna, da se knjiga natisne. Pugelj je to storil in zato ni vre-

republika. Smo proti vsakemu koraku, dejanju in besedi, s katerim bi se današnje faktično stanje rušilo s silo. Na miren in pravičen način bomo životvorili svoj program...

Po njegovem govoru so prisegli vsi njegovi poslanci in pristaši, da bodo na vsak pravičen način delali na to, da se Hrvaška uredi na temelju pravice samoodločbe v sporazumu z „jugoslovenskimi narodi“ v neutralno kmetijsko republiko v današnjih mejah južnih Slovanov kot ena narodna celota. Za tem so sprejeli resolucijo, v kateri spreminjajo dosedanje ime stranke v Hrvatsko republikansko (ali pa Radićevo seljačko stranko) (HRSS); so pripravljali ili v konstituantno, ako tam ne bodo majorizirani ter se hočejo pogajati s Srbi in „ostalimi narodi“ Jugoslavije; zahtevajo zase bansko mesto; sedanje volitve smatrajo kot plebiscit za „neutralno hrvatsko kmetijsko republiko“ v današnjih mednarodnih mejah južnih Slovanov, izvemši meje proti Italiji; zahtevajo nad Hrvatsko vso vladno in državno oblast; smatrajo bolgarsko kmetijsko vladno za svojo zaveznico ter se končno hočejo zedinili z vsemi jugoslovenskimi republikanskimi kmetijskimi strankami v eno fronto.

Iz tega zborovanja je razvidno, da je Radić ali blazen, ali pa prav izboren glumač, ki hoče s svojimi frazami, ki pobijajo ena drugo, na eni strani zadovoljiti svoje zapeljane kmete, na drugi pa tudi beograjsko vladno in pametne ljudi. Kaj je res, to bodo pokazali že najbližnji dnevi, ko bodo Radić in njegovi prišli v Beograd. Ako je res drugo, potem je dobro; paziti pa bo vseeno treba nanj. Ako pa je res prvo, potem ga je treba poslati v blaznico, njegovo čredo pa razkrepiti, če treba tudi s silo; slovenski, srbski in pametni ostanek hrvatskega dela jugoslovenskega naroda je še vedno tako močan, da bo to lahko storil. Sicer pa je stvar zelo enostavna: ako Radić in njegovi poslanci ne bodo prisegli na kralja, državo in edinstvo, bodo itak njegovi mandati razveljavljeni.

Ne pozabi naročnine!

Dnevna kronika.

— Sedež pokrajinske (okrožne) vlade v Mariboru. Da se nam ne bo tako godilo kakor z obmejno carinarno, ki se je kar čez noč morala preseliti iz Špilja v popolnoma nepripravljeni Maribor, ne bo odveč, ako za vse

den samo spoštovanja, ampak tudi priznanja vsega čitajočega občinstva v dejanju, in to s tem, da vsak izmed nas takoj naroči pri njem knjigo „Naša leta“ ter mu s tem olajša skrb. Ki si jih je naprtil. Knjiga stane 28. kron, po pošti 1.50 K več in obsega skoro dvanajst tiskanih pol. Opremljena je skrbno, papir in tisk je lepši, kakor pri marsikateri zbirki iz zadnjih časov. Natisnila jo je Narodna tiskarna v Ljubljani. Naroka se pri pisatelju samem v Ljubljani, Kongresni trg št. 7, II. nadst.

Casi, ki jih doživlja sedaj lepa knjiga v Sloveniji, so silno žalostni. Na vseh koncih in krajih nedostaja razumevanje, povsod brezbriznost in malomarnost. Le malo jih je, ki so ostali zvesti samim sebi in tradicijam svojih prednikov. In tem maloštevilnim kličem: Pojdite in oznanujte stari evangelij, evangelij ljubezni in lepote, če tudi se lahko nadejate, da vam prileti v obraz toliko kramenja, kolikor je prišlo iz vaših ust lepih besed. Toda storili boste svojo dolžnost, zakaj vsa ploha kamenja ne bo mogla sklatiti zvezde velikega upanja, ki že žari izza temnih oblakov! Pojdite in vzemite s seboj vero v bodočnost!

slučaje že zdaj razmišljamo, kje in kako bomo nastavili pokrajinsko (okrožno) upravo, ako konstituenta potrdi tozadevni ustavni načrt, po katerem bo Slovenija razdeljena v dvoje okrožji. Za Stajersko okrožje pride gotovo le Maribor v poštev. Torej za ta slučaj kam nastaviti ves ta uradni aparat? Glede uradov bi bilo najprimernejše poslonje naš zgodovinski grad, katerega velika dvorana se baje podira. Manj primerno, a tudi dovolj prostorno bi bila palača bivšega lastnika Gödelna ob Strosmajerjevi ulici. Vsekakor vsaj misliti je treba že zdaj za ta slučaj.

— Izmenjava eno- in dvokronskih bankov. Dela našemu občinstvu mnogo preglavice in otežuje promet, ker je vse prepričano, da ti bankovci že z novim letom izgubijo veljavo. Zato občinstvo že zdaj s tem drobižem jurisa na davkarijo in Narodno banko v svrhu zamenjave. Kakor se nam od gotove strani zatrjuje, oficijelno o taki zamenjavi še ni nič ugotovljenega in je torej vsa pretirana skrb in nadlegovanje radi teh bankovcev čisto nepotrebna. Narodna banka sploh ne sprejema tega denarja, ker ni naslednica avstro-ogrske banke; ona sprejema samo bančni denar in novi državni denar, ki ga je sama izdala. Dosedanji bankovci so last države in se morajo sprejemati pri finančni (davčni) oblasti kot davek in v zamenjavo, kadar bo to oficijelno razglašeno. Sicer pa apeliramo na davčno oblast, da nam glede izmenjave deset- in dvokronskih bankovcev poda natančnejše pojasnilo.

— Padanje cen. Slovensko trgovsko in obrtno društvo nam je poslalo sledeči dopis: „Letos spomladi so prinesli razni listi popolnoma neosnovane vesti o padanju cene raznega blaga. Ta vesti so povzročile trgovcem ogromno oškodbo. Pri nekaterih trgovcih je znašala ta škoda po več 100.000 K, na drugi strani pa se je med občinstvom vzbujala samo ogorčenost proti trgovskemu stanu. Ker je so se zadnje dni zopet pojavila taka poročila, prosi Slovensko trgovsko in obrtno društvo v Mariboru slavno uredništvo, da za naprej opušča taka poročila, ki ne koristijo nikomur, pač pa trgovskemu stanu silno škodujejo. Za slučaj pa, da se taka poročila objavijo, naj bi slavno uredništvo vsaj skrbelo za to, da se v takih poročilih tuja valuta obenem preračuni v domačo valuto, da je na ta način občinstvo res v stanu, cene kontrolirati. Da se pa cene navajajo samo v tuji visoki valuti, vzbujajo tako poročila pri neukom občinstvu domnevo, da bi se moralo blago dobiti tudi pri nas po isti ceni v naši slabi valuti, kar pa seveda ni mogoče.“ — K temu moramo pripomniti sledeče: Mi smo, kakor tudi vsi drugi listi, prinašali in še prinašamo poročila o padanju cen, katera pa smo prejeli in jih se prejemamo od raznih agentur ali pa iz tujzemskih listov. Pred vsem moramo konstatirati, da smo naša zadnja tozadevna poročila posneli po strokovnih trgovskih listih, med drugimi tudi po zagrebških, kateri izdajajo trgovci in je pač brez vzakega dvoma, da bi ta poročila, ako bi ne bila resnična, ti listi ne objavljali. Fakt je, da v zapadnih državah danes stremi vse, neizvemši trgovcev, za tem, da se neznosne cene, ki so nastale v vojni, sedaj, ko se vrača v produkcijo zopet normalno delo, znižajo kolikor le mogoče. Uspehi tega stremljenja se tudi že kaže. Fakt pa je tudi, da bo padanje cen prej ali slej prodrlo tudi k nam v centralno in vzhodno Evropo. Trgovci, ki to zanika, škoduje sam sebi. Razumljivo pa je seveda, da se to ne bo zgodilo kar čez noč in mi nikakor ne moremo verjeti, da bi naše občinstvo, ki čita tako poročila, racimo iz Francije, takoj isti dan zahtevalo od trgovca blagoceneje. Občinstvo pač po ogromni večini ve, da za nas n. pr. francoski ali angleški trg ni merodajen. Kar se pa tiče preračunavanja, pozna vsak, kdor liste čita tudi kurze poedinih valut ter zna prav dobro razločevati franke od naših kron.

— Potovalne knjižnice. S trpkim nasmehom sem ravnokar prečital notico „Zavednim Jugoslovenom“, v kateri prosi odbor „Potovalne knjižnice“ za Goriško prispevkov za uspešno delovanje te nad

vse potrebne kulturne ustanove v ugrabljenem ozemlju. Da bi ne doživeli krutega razočaranja! Tudi podpisani sem zagabil rešilno idejo „Potovalne knjižnice“, ki je za preobrat duš v naših severnih obmejnih krajih neprecenljivega pomena. V ta namen sem dal na razpolago vso svojo knjižnico, ki sem si jo bil pristradal v težkih dneh. Pred mesecem sem v treh dnevnikih in dveh tednikih raznih strank milo brenkal zavednim Jugoslovenom, naj preiščejo svoje knjižnice — marsikje plesne mrtvi kapitali v prašnih predalih — naj oddrgnejo naphane mošnje ter žrtvujejo vsaj mali prispevek za ustanovitev „Potovalne knjižnice v severnem obmejnem pasu.“ Vrgel sem mrežo po vsej Sloveniji in vjel sem — figo! O, dolina šentflorijanska, razbičana s škorpioni, zaslužiš, da tujci vladajo za Tvojo poročno obleko! Niti ene knjižnice, niti počenega groša! — Pa molčiš se, rodoljubni Slovenec, da boš vpricho našega prvega neuspeha imel božji mir pred potniki „Potovalnih knjižnic“. Ti njih čez prag, evo jih, skoz okno nazaj. — Zavedni Jugosloven pošlje svoj dar tudi šolskemu vodstvu Spod. sv. Kungota, pošta Pesnica. V. F.

— Končno in naposled bodo dobila naša mariborska predmestja vendarle slovenske ulične napise. Napisne table se te dni prispele ter se že zamenjujejo s starimi nemškimi. Dolgo je trajalo predno se je to zgodilo — dve celi leti.

— Ljubezen je bila, ljubezen še bo. Prejeli smo: Italijansko-jugoslovenski sporazum v Rapallu izvajata v praksi, poleg onih, ki ste jih omenili v eni zadnjih števil „Tabora“ tudi dve igralni našega Narodnega gledališča. Ko sem šel v sredo po Aleksandrovi cesti sem ju srečal z nekim italijanskim vojakom v zanimivem ljubezenskem razgovoru. Ne glede na to, da se to za igranje, ki naj bodo širitelje narodne kulture ne spodobi, škoduje obenem tudi ugledu ostalih tovarišic in tovarišev, zato upamo da nam v prihodnje ne bo treba več izrekati javne kritike.

— Gospod Kramberger je imel te dni opraviti na sodišču, ker mu je njegov tovariš mesar G. pripeljal zausnico in sicer v razburjenosti, ker g. Kramberger v svoji presladki ginjenosti kolne čez Jugoslavijo. V takem sladko ginjenem stanju je prišel mesar Kramberger tudi pred sodnika, kjer se je obnašal tako zmagovito, da ga je moral sodnik izzirati iz razpravne sobe. Ko ga je sodnik pozval samo z imenom, se je razkoračil in se tituliral s povdarkom „gospod“ Kramberger. Ker je žena njegova sama trdila, da pri gospodu Krambergerju ni vse v redu, bi bilo iz gotovih ozirov priporočljivo, če se obrtna oblast o tem prepriča.

— Pripravljalni odbor I. umetniške razstave v Mariboru je izvedel od gotove strani, da se nekateri gospodje čutijo užaljeni, češ, da niso bili povabljeni k slavnostni otvoritvi. K temu se čuti dolžnost izjaviti sledeče: Pripravljalni odbor je, upoštevajoč težaven položaj, sklenil, da se razposljejo vabila samo društvom, organizacijam, korporacijam, uradom itd., ne pa posameznim osebam. Ker pa je mnenja, da je vsaka količaja znana osebnost našega mesta včlanjena vsaj v enem ali drugem društvu, organizaciji ali korporaciji, smatra, da ni bilo nikogar, ki ne bi bil povabljen. Toliko v pojasnilo.

— Mladoletni berači. Iz Celja se poroča, da pohajkuje in prosjači po tamošnjih ulicah cela tropa mladostnih, večinoma še soloobveznih otrok. Hodijo po trgovinah, moledujejo in krađejo, se oklenejo človeka kakor klop ter prosijo z najmilejšimi besedami za denar. S prijemki si kupujejo igrače, torte in obiskujejo celo kino. Kaj naj postane iz njih? Starši se zanje nič ne brigajo, ali pa nimajo časa za njihovo vzgojo. Ali se jih ne navaja na delamrznost in se ne vzbujajo na ta način v njih najslabše nagone in strasti? — Isto je tudi pri nas v Mariboru. Pozivamo občinstvo, naj tem potepuhom ne daruje niti vinarja, ako noče imeti na vesti, da je tudi orfo sokrivo njihove pokvarjenosti. Ozirajo naj se le na take trpine, ki res ne morejo delati in so odvisni edinole od milih darov. Treba

pa je, da tudi policija pazi na te mlade berače.

— ZJŽ podružnica Maribor. Izredni občni zbor se vrši v nedeljo dne 12. decembra 1920 ob 9. uri v mali dvorani Narodnega doma. Tovariši, pridite zanesljivo vsi! Odbor.

— Zborovanje državnih nameščencev. Dne 20. decembra bo v Beogradu letno zborovanje državnih nameščencev.

— Kredit za železniška stanovanja. Prometno ministrstvo je zahtevalo sedem in pol milijonov dinarjev kredita za stanovanja železniškim uslužbencem po vseh večjih mestih, kjer je pomanjkanje na stanovanjih.

— Kredit za Udruženje učiteljev. Prosvedno ministrstvo je odobrilo kredit 25 milijonov dinarjev udruženju jugoslovenskih učiteljev v pomoč za prosvetne namene.

— Zrelostni izpiti v Karlovcu. Zrelostni izpiti za bogoslovje sv. Save v Karlovcu so se pričeli in se končajo 20. decembra.

— Regent potrdil izvolitev višjih pravoslavnihi svečnikov. Regent je podpisal ukaz, ki mu ga je predložilo ministrstvo za bogočastje. S tem ukazom se potrjuje izvolitev novih episkopov in arhiepiskopov.

— Bogoslovne fakultete. Prosvedno ministrstvo je izdalo naredbo, ki se tiče bogoslovnih fakultet in ki bo te dni zakonskim potem stopila v veljavo.

— Prijatelji tujih sukenj se zopet pojavljajo po javnih lokalih, zlasti kavarnah. Na praznik si je neki tak prijatelj v neki kavarni „izposodil“ suknjo gosp. Juvanciča, uradnika Narodne banke. Tatu je policija prišla na begu na kolodvor. Lastnik je dobil suknjo nazaj, manjka pa še nož in več ključev na železni vrvi ter dežnik; te stvari je tat na svojem begu najbrže vrgel proč. Pošten najditelj naj te predmete odda ali na policiji ali pa pri lastniku v Nar. banki, kjer dobi primerno nagrado.

— Velika vojska v Melju. Naši sv. Peterčani drže veliko na tradicije. In stara navada je, da kadar gredo fantje na vojaški nabor, da napravijo mali poskus kakor bi bili že v vojski. Tudi fantje iz Sv. Petra so v četrtek popoldne na povratku od nabora v Melju, blizu tovarne Ježek napravili poskušnjo vojske med seboj. Ravšali in kavsali, bili in pobijali so se med seboj, kakor bi bili že na fronti. Nekateri, ki so bili priča tega podivjanja, so skušali miriti in okrog 40 fantov broječo vojsko razgnati. Pa so jo pri tem delu usmiljenja sami neusmiljeno izkupili. Vojska je zanjurišala nanje s tako silo, da je rešilna postaja imela zopet polno dela. Težko ranjeni so: Hartl Franc, 72 let stari vinčar pri Fluherju (komplicirane poškodbe na levem zgornjem laktu), Brauman Franc, ključavničar v tovarni Ježek (težki zabodljaji na nogah) in Krosič Anton, voznik iz Sv. Petra (težka poškodba na glavi). Drozg Janez in Doblak Konstantin, oba člana te vojske iz Sv. Petra sta jo odnesla z manjšimi poškodbami. A največ ranjencev je z ranami vred odneslo pete proti domu, ko je nad vojsko prišla oborožena patrulja. Prve tri omenjene je rešilen voz moral prepeljati v bolnico. Patrulja je aretirala mnogo teh prezgodnjih junakov.

— Ukradene znamenite ruske slike. V Rigo je dospel zaboj z 43 slikami znamenitejših ruskih slikarjev, deklarirani z označbo „diplomatčna prtljaga“. Litvinski prekupčevalci jih ponujajo v prodajo. Sumi se pa, da so te slike bile ukradene iz kake privatne zbirke.

— Internirani carski častniki in uradniki v Rusiji. „Berlingske Tidende“ poroča iz Helsingfors: Po poročilih ruskih sovjetskih listov se nahaja sedaj v Rusiji 84 taborišč internirancev, v katerem se nahaja 89.000 častnikov in civilnih uradnikov iz carjeve dobe. Pred letom pa je bilo v taboriščih le 16.000 internirancev.

— St. Ilj v Slov. goricah. Naš župnik Vračko si je napravil nov hlev, človek bi si mislil, da je to njegova stvar, toda ne, pozval je farane, naj mu povrnejo stroške, ki jih je imel z ži-

davo. Ker pa farani tega niso hoteli storiti, je poslal k njim občinskega slugo Felžerja, ki je od hiše do hiše pobiral prispevke in sicer po „nalogu“ okrajnega glavarstva, kakor je trdil. Prispevke je imel že določene za vsakega posebej in sicer po jako čudnem razmerju, kajti navadno je zahteval od kočarja več nego od bogatega posestnika. Ker se nam zdi neverjetno, da bil bil za to res upravičen, prosimo g. okrajnega glavarja, če smo res mi farani dolžni plačevati župnikov hlev, ali je bila to le čisto navadna sleparija. Nam se zdi, da mi nikakor nismo tega dolžni, saj farovski hlev vendar ni hiša božja? Farani.

— Iz Sv. Lenarta v Slov. Goricah. Koroskim beguncem ali invalidom se pri nas ponuja ugodna prilika za pridobitev trafike, morda celo v zvezi z dobro idočo trgovino. Sedanji imejteljici trafike je namreč, kakor čujemo, že preseda to večno zabavljanje, grožnje in grozilna pisma nehvaležnih tobakarjev, ki nočejo uvideti, da Ljubljana rajše ponuja tobak verižnikom, kakor bi ga dala Mariboru, kaj se le nam tu gori v pozabljenih Slovenskih goricah. Gospa si prizadeva vsakogar zadovoljiti, a če ne more pri vsakomur najti zadovoljnosti, ni to krivda trafike, ampak Ljubljane, ki ne pošilja dovolj tobaka. Da bi pa protežirala enega v škodo več drugih, to ne gre, tega gospa ne mara in ji tudi ni potreba. Če koga naših „purgarjev“ tako skominja po teh večnih prepirih s tobakarji, zakaj se takrat ni nihče pobrigal za trafiko, ko so bile vse trafike razpisane s posebnim ozirom na potrebne invalide? Kakor rečeno, morda imajo zdaj priliko zamujeno nadomestiti. — Pri nas je sploh polno malkontentov. Če vidijo, da kakšen manjši državni uradnik morda iz dolgega časa skuša še kaj privatno zaslužiti n. pr. z zastopstvom zavarovalnic, halo, je že ogenj v stehi: vidiš ga, državno službo ima, brez otrok je, kaj mu tega treba. Čudni ljudje. Saj je vsakomu prosto, da si v svojih prostih urah preganja čas ali da denar zapravlja, ali da si ga na pošten način nabavlja. Prav bi ne bilo le tedaj, če se na tak način škoduje onim, ki so postranskega zaslužka še bolj potrebni. In takih je dovolj med nami.

Kultura in umetnost.

— Član našega narodnega gledališča, g. Josip Povhe se, kakor doznavamo iz zanesljivega vira pogaja z graškim gledališčem za angažma v prihodnji sezoni. Ni nam znano, kakšni so vzroki, ki so ga privedli do tega, vsekakor pa bi bilo na vsak način škoda, ako bi naše mlado gledališče zopet izgubilo to, komaj pridobljeno moč.

— Klub upodabljačih umetnikov „Grohar“. V sredo popoldan se je ustanovil v Mariboru klub upodabljačih umetnikov, ki si je nadel ime po našem nepozabnem Groharju. V odbor so bili izvoljeni V. Cotič kot predsednik, Iv. Karlovič-Janovsky kot podpredsednik, F. Stiplovšček kot tajnik, Fr. Kranjc kot blagajnik ter Avg. Sanilova kot odbornica. Obnem je klub tudi sklenil, da imenuje gen. Maistra za svojega častnega člana.

— Koledar „Družbe sv. Cirila in Metoda“ izide te dni. Poleg poštinih, brzojavnih in telefonskih pristojbin, vsebuje tudi leposlovno čtivo ter poročila glavne družbe. Cena koledarja je 16 K. Vse pčt. rodoljube prosimo, da ga blagovolijo obdržati in plačati. Kdor bi pa koledar ne prejel in se zanima zanj, naj ga naroči v pisarni „Družbe sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani.

— Sliha roba. Uredil Fran Milčinski; ilustriral H. Smrekar. Založnik „Umetniška propaganda“ v Ljubljani. Za „Martinom Krpanom“, je to naša najlepša in najboljša knjiga za mladino. „Sliha roba“ pa se za „Martinom Krpanom“ odlikuje še v tem, da je lepše in skrbneje izvedena. Obnem pa je ta knjiga tudi okras vsake knjižnice. Dobi se pri založništvu ter po vseh knjigarnah.

— Razglednice „Umetniške propagande“. „Umetniška propaganda“ v

Ljubljani si je nadel hvaležno nalogo, da nam oskrbi razglednice predstavljajoče našo domačo umetnost. Dolgo dobo smo bili navezani samo na tuje, večinoma manjvredno blago, sedaj pa imamo že lepo število res domačih in umetniških razglednic, samo, da žal še vse premalo segamo po njih. V tem oziru greše mnogo tudi naše kartolerije, trafike itd., v katerih človek zaman išče te naše razglednice. Treba bo, da jih prisilimo z zahtevanjem do tega, da si jih oskrbe. „Umetniška propaganda“ je izdala zopet dve novi seriji in sicer 6 po originalnih slikah slikarja Santla, 10 pa, ki predstavljajo naše narodne noše, po risbah Maksima Gasparija.

— Karl Ewald: Dvonožec in druge zgodbe. (Prevel Fran Bolka.) Naravoslovne pravljice s šestimi slikami. Izdala „Umetniška propaganda“ v Ljubljani 1920. Velika 8°, str. 186. Nemorna „Umetniška propaganda“ nam je podala tu v slovenskem prevodu lepe Ewaldove naravoslovne pravljice, ki bodo posebno kot božično in novoletno darilo za deco prav prišle. Priporočamo pa jih tudi odraslim.

— Planinski koledar za leto 1921 je že izšel. Opozarjamo, da se koledar ne bo, kakor prejšnja leta razpošiljal članom „Slovensk. planinskega društva“, temveč samo na izrecno naročilo. Ker je čisti prebitek namenjen za povečanje koč na Korošici, se nadejamo, da bo ta lično izdelani koledarček našel zlasti med članstvom mariborske podružnice SPD mnogo odjemalcev. Pismena naročila sprejema založništvo „Planinski koledar“ v Mariboru.

Izpred sodišče.

„Grad Božji na zemlji.“

„Omnia renovare — vse preobraziti!“ To smo že zadnjič sklenili na orlovskem taboru, ampak kakor se je pokazalo, tedaj še ni prišel pravi čas za ta svetovni preobrat. Zdaj pač, po sijajni zmagi svet preobrazujoče katoliške misli, zdaj bo šlo. Omnia renovare — vse, prav vse se mora prenoviti — nobenih tatvin, nobenih laži, nobenih obrekovanj, nobenih preprirov, sovraštev, pretepov pobojev, nasilja, goljufij, izkoriščanj — kratkoma nobenega greha več, vsi se spreobrnemo in vse, ves svet preobrnemo. Namesto v slovensko cerkev si ogledat nemški križev pot, sem v te krščansko-revolucionarne misli zatopljen, zgrešil na sodišče. Odkar so mi moji katoliški bratje iz „gradu Božjega na zemlji“ preskrbeli gostoljubje v tej palači, sploh ne čutim nobenega pravega teka, če ne stečem pogledat, kako se tam grešni svet prenavlja in preobrazuje.

Med sobo števil 15 in 14 taka gneča, da se komaj skozi prerijem. Tudi zgoraj v prvem in drugem nadstropju polno življenja, vrvenja in čakanja na razprave. Iz enega hodnika mi prihaja nasproti prijatelj dr. Juvan, iz drugega prijatelj dr. Leskovar. Najbrže še nista bila obveščena o novi buli iz Jugoslovanske tiskarne, ki jasno določa, da za katoličane odslej ne bo treba sodišč, ker odpade vsak greh in se za prenovljenje na duši in telesu zgradi „grad Božji na zemlji“ — tedaj je tudi konec za odvetnike na katoliški podlagi.

V sobi št. 15 sedi na sodnem stolu, če se ne motim čisto nov sodnik, v rdeče obrobjenem talarju. Sele ko stopim bližje, spoznam staršega znanca iz „Straže“, najbrže se tudi on pripravljaja na spreobrnjenje sveta. Zapisnikar piše v potu svojega obraza in sprašuje: He, kako se pišete? — Saj ne znam pisati. — No, kako vam je ime? — Miha Muhe. — Ah, krasno ime. Katoliške vere? — Kaipa, kajpa! — Sodnik: Torej, Vi Miha Muhe, Vi ste toženi, da ste svojega sosedu in prijatelja tukajle, to se pravi doma udarili s kolom po glavi ali po hrbtu, ali koder je že padlo. Ja, res to? — Eh, ni bilo tako hudobno, kaj pa tisto, kar je on vse meni rekel. — No ja, pa se lepo poravnajta, pa si bodita zopet dobra. . . . In prične se poravnavanje. Ali bože mili, ti ljudje, ki javno izpovedujejo svojo katoliško vero, kako dolgo se bodo morali vsega

preobraziti, predno bodo zreli za „grad Božji na zemlji“? Vse drugo bi se šlo, ampak zaradi stroškov je celo odpustanje v nevarnosti. — Prihodnja stranka. Zopet dve katoličanki. Vi ste toženi, da ste svoji sosedi rekli k. . . a. Ste rekli? — Gospod sodnik, Vi ne veste, kaj je šele ona meni rekla. Je rekla, da nimam svojega moža dovolj, da potrebujem še — konja, da sem za nič, da . . . Ljuba moja, to je že vse mogoče, da vam je to rekla, ampak Vi je ne tožite, ona Vas toži. Dajte se poravnati. O, kako visoko skoči nasprotnica. Kaj, jaz, da bi se poravnala? Nikoli! Torej priče. Lastni mož tožene žene nastopi kot priča — proti svoji lastni ženi. To je bilo za revico preveč. Izbruhne v glasen krik: Fej, sram te bodi, ti si moj mož, pa pričaš proti svoji ženi? O, da bi ne bila nikdar videla ne tebe, ne tega sveta. . . . Nasprotnica se škodočeljno smeje. . . . katoličanka iz „gradu Božjega na zemlji“. Tožena reva je obsojena samo na 50 kron. To nasprotnici ni prav, rada bi jo spravila v zapor, češ, kje bo ona vzela 50 kron. — Nova stranka. Stric in nečakinja, oba katoličana. Ho, ho, ste zopet tukaj gospod Lov. . . . Spet, spet, človek danes še ne sme več ziniti, če ga lastni ljudje tožarijo. — Kako to? No, tejele, ki me toži, sem jaz stric. — No, pa ste ji kaj hudega rekli: ferdamana ravbarca, kra-deš slive. — Gospod, kako ne bi človek vzrotil, če mi res trga slive iz mojega vrta. — Dajta se poravnat. Namesto krščanske sprave se je vrtilo skoro pol ure mešetarjenje zaradi stroškov. In ko sta si bila stric in nečakinja že blizu poravnave, je dekle v divjem srdu zavpilo, da se s takim človekom ne poravnava, naj gre tožba naprej. — Boljša, nova stranka. Nek zdravnik je pri narekovanju strojepiski na nekem vnanjem sodišču šaljivo rekel: če tega ne razumete, niste normalni. Gdična. je seveda užaljena. Čez par dni v „Novi Pravdi“ prvo maščevanje. Drugo je sledilo pri „stari pravdi“ v Mariboru. Toženi zdravnik pojasnjuje, da ni imel nobenega namena tožiteljico žaliti in da se je čutila tudi sama šele žaljena, ko so jo drugi na to opozorili. Pri kmečkih ženitvah se včasih zaradi ene kože razdere cela „ohcet“, pri teh izobraženih slojem spajajočih strankah bi se že na koncu sklenjene poravnave radi 20 kron cela poravnava razbila, ker je dobra katoličanka vztrajala več na 20 K, kakor na vsebini ji danega zadoščenja. — Drug slučaj. Lastna mati zahteva kategorično za svojega sina ječo — ni ji dovolj, da jo sin prosi odpustanja, da bi bil morebiti kaznovan z denarno globo, ne, mati zahteva izrecno, sin mora iti v ječo. . . . Zakaj? Ker ji je rekel, da spada v norišnico, če proda hišo.

In tako bi lahko napolnil cele knjige. Ali iz celih knjig bi bil pojasnjen le en kratek nauk: 2000 let že nadvladuje svet katoliška ideja. Toda nešteto prenapolnjenih sodnih palač in ječ so nam žalostna priča, da je človek ostal — človek in da je in ostane „grad Božji na zemlji“ večinoma prazen.

Najnovejša poročila.

Radičevci v Mariboru.

Maribor, 10. decembra. Radič je že vposlal svoje apostole v ostale dele Jugoslavije. V četitek se je pripeljal z večernim vlakom Radičev agitator v Maribor, da pridobi tal za „seljaško republiko“. Z delom je prišel v n ki večji gostilni. Naši ljudje, katerim je prišel slučajno v roke, pa so ga precej „streznil“. Danes bo možakar obiskal urednika v Cirilovi tiskarni in druge sorodne politične osebnosti. Pravil je, da je istočasno odšlo več njegovih tovarišev na agitacijsko potovanje v Slovenijo, Dalmacijo in druge pokrajine.

Maribor, dne 10. decembra. Radičev agent, ki je dospel včeraj semkaj, je izjavil, da je z njim vred odpotovalo iz Zagreba več agentov, ki imajo nalogo po raznih zemljah Jugoslavije proučiti razmere ter sklopiti zvezo s pristasi

zvezne kmetske republike južnih Slovanov. Istočasno se bodo razdelili tudi na skupščini v sredo sprejeti manifesti. Vzpostavitev kmetske republike bodo skušali izvesti mirnim potom. Ako se jim posreči pridobiti dovolj kmetskih in drugih poslancev v raznih delih države, tako, da bi imeli v konstituantno večino, potem bi se to izvedlo enostavno s sprejetjem tožadnega predloga. Na revolucijo za enkrat še ne mislijo, ker smatrajo to za poslednje sredstvo, po katerem bi segli le, ako bi vsa druga ostala brezuspešna.

Po Radičevem zborovanju.

Beograd, 9. decem. Radičovo zborovanje je vzbudilo v tukajšnjih političnih krogih mučen utis. Splošno se ugiba, kaj bi bilo bolje, ali nastopiti proti njemu s silo, ali pa ga popolnoma ignorirati ter pustiti, da se sam zaduši v svojih lastnih fatamorganah. Mnogo se razpravlja tudi o premembi na banskem mestu; razne kombinacije z Mihalovićem itd. so padle v vodo, vzdržuje pa se možnost, da bo poverjen z banskimi posli znani izvenstrankarski zagrebški učenjak Kišnjavi. Vlada, ki bi bila moralna že podati ostavko, tega le vsled Radičevega nastopa ni storila. Kako se bo stvar razvila dalje, še ni znano.

Dementi o pogajanjih radi Baranje.

DKU Budimpešta, 9. decembra. Napram raznim vestem radi v Beogradu vršecih se pogajanjih v zadevi ustanovitve republike Baranje pod protektoratom kraljevine SHS, katera vodi Bela Lindner, poroča „Magyar Orszag“ v nekem članku o stališču madžarske vlade. Vlada bo najprej preiskala veljavnost teh pogajanj in v danem slučaju opozorila najvišji svet na te mahinacije. Dalje bo zahtevala ukinjenje teh hujškarij ter opozorila beograjsko vladu, naj se tudi ona ravna po določenih mirovnega pakta v vseh posameznostih. Jugoslovanski poslanik v Budimpešti Milojevič se je izrazil napram nekemu dopisniku istega lista, da so vse te vesti brez podlage. Kraljevina SHS respektira vse podpisane mirovne pogodbe, toraj tudi trianon-sko.

Kralj Konstantin se odpove grškemu prestolu?

DKU Pariz, 9. decembra. Iz okolice kralja Konstantina se trdi, da se kralj z ozirom na izid ljudskega glasovanja odpove grškemu prestolu.

Dr. Hainisch avstrijski zvezni predsednik.

DKU Dunaj, 9. decembra. V zveznem zborovanju, ki se je danes nadaljevalo, je bil pri peti volitvi izvoljen dr. Mihael Hainisch z glasovi krščanskih socialcev in velenemcev za zveznega predsednika. Ko je izjavil novoizvoljeni, da sprejme volitev in se je predsednik dr. Weisskirchner zahvalil bivšemu zveznemu predsedniku Seitzu za njegovo delovanje, je bil novi predsednik od dr. Weisskirchnerja slovesno zapri-sežen.

Kemal paša želi miru.

DKU Pariz, 9. decembra. (Brezlično). Kemal paša je odpisal deputacijo v Atene, da se pogaja z Grško vlado radi ustavitve sovražnosti.

Vprašanje zapadne Madžarske.

LDU. Budimpešta, 9. dec. V klubu vladne stranke je izjavil ministrski predsednik Teleky novinarjem na njihovo vprašanje, v kakem stanju se nahaja zadeva zapadne Madžarske: Dr. Mayr se je izrazil in naloga njegove vlade bo, da se ozira na njegovo izjavo. Kar se tiče gospodarskih pogajanj z Avstrijo, se bavijo poročevalci posameznimi točkami. Odločilo pa se ni še nič.

Wilson dobil Nobelovo mirovno nagrado.

DKU Pariz, 8. decembra. »Matin« poroča, da je komisija za podelitev Nobelove mirovne nagrade prisodila nagrado za letos predsedniku Wilsonu. Sklep se bo objavil po določi norveškega stortinga v par dneh.

Ameriški delavci se odpuščajo iz službe.

DKU Amsterdam, 9. decembra. Po neki vesti »Telegraaf« iz New-Yorka je odpustila »General Elektrik Kompanij« 3000 nameščencev. Pričakuje se, da bo še nadaljnjih 2500 delavcev ostalo brez službe.

Madžarska uporablja batine.

DKU Budimpešta, 9. decembra. (Madž. kor. urad). Vojno sodišče je obsodilo 19letnega žepnega tatu Arpada Weissa na triletno ječo in 15 batin. To je prvi slučaj, da se uporabljajo batine.

Socijalizacija gledališč v Petrogradu.

DKU Moskva, 9. dec. (Brezžično.) V Petrogradu se bode s 1. januarjem 1921 socijaliziralo vsa petrograjska gledališča.

Zahtevajte povsod dnevnik »Tabor«.

Mala oznanila.

Proda se: Dve posteljni in dve žametovi pregrinjali, več kosov možkega in ženskega sukna in en dalnograd. Koroševa cesta št. 8, II. nadst., vrata 7. 870 2-3

Razne moške obleke, suknje, gumijevе plašče, otroški voziček (Brennabor), umetne slike, se po ceni prodajo. Glavni trg 18-II, vrata 7. 872

Gospodična, knjigovodkinja vešča vseh pisarniških del, govori slovensko, hrvaško, nemško, italijansko išče primerne službe. Ponudbe na upravo »Primorka«. 853

P. n. občinstvu naznanjam, da sem otvoril na Aleksandrovi cesti 30

brivnico

ter se slavnemu občinstvu najtopleje priporočam.

Jernej Pirc
773 koroški begunec.

~~~~~

Pristopajte

k

Jugoslov. Matici!

Vdeležil bi se

kot sodelujoči družabnik kake poštene trgovine, obrti ali industrije s 100.000 do 200.000 kronami ob popolni varnosti kapitala. Prijazne podrobne ponudbe na naslov: »Poštni predal 23, Maribor.« 873 3-1

Za božična in novoletna darila

priporočam vsakovrstne dobro ideo ure, zlatino in srebrnino po znižanih cenah 804 3-2

Lorenc Stojec, urar
Jurčičeva ulica (Edm. Schmidgasse) št. 8

Popravila vsakovrstnih ur in gramofonov izvršujem dobro in po ceni.

Motorje za istosmerni tok (Gleichstrom)

14 HP, 3 HP, 1 HP z napuščaji (Anlass), ter motor na plin prodaja

Mariborska tiskarna d. d.

Jurčičeva ulica 4.

Gospodarstvo, trgovina.

| Industrija naših žigic v nevarnosti. Naša država poseduje pet tvojnic žigic, ki so v stanju, da oskrbuje celo državo s tem produktom. Zadnji čas se je pa pričelo uvažati ta predmet v taki množini in večinoma brez carine, tako da preti naši domači obrti polom, ker ne more več konkurirati s tujezemskimi žigicami. Monopolna taksa je tako ogromna, da se mora plačati na eno žigico 1 vinar ali pa na en ovoj 55 vinarjev. To zelo škoduje našim tovarnam, tako da preti nevarnost, da bo onih tisoč delavcev, ki je zaposlenih v teh naših tovarnah, na zimo brez zaslužka in kruha. V Bosno se na primer uvažajo žigice iz Avstrije, med tem ko je našim tvojnicam tjakaj zabranjen uvoz. Srbija jih pa dobiva iz Anglije, tako, da je že sedaj obskrbljena za leto dni. Vse prošnje vodstev naših tvojnic za dovoljenje uvoza potrebnega papirja za škatlice in omote, katerega nima naša država, so bile brezuspešne. Carinarnice so deklarirale ta papir celo kot luksuzno blago in zahtevale odgovarjajočo ogromno carino. Mesto, da bi se ščitilo domačo industrijo, pa se ji meče povsod polena pod noge, podpira pa se tujo.

| Trgovina z Rusijo. Sovjetski delegat Joffe je izjavil, da je cela zunanja trgovina sovjetske Rusije nacionalizirana. Vseled tega ne more Rusija skleniti trgovskih pogodb s privatnimi podjetniki, ampak z dotično vlado, ker bi drugače sovjetski interesi ne bili zadostno zavarovani in bi lahko dotične vlade vsak čas zaplenile sovjetski denar.

| Transvalsko zlato. Zaključek bilanca v mesecu oktobru je znašal 662 472 unc v vrednosti 2 745 000 pfuntov šterlingov. Na distrikte izven najbogatejših zlatih pokrajin odzade od te količine 16 500 unc V septembru 1920 se je pridobilo 682 000 unc v vrednosti 2 900 000 pfuntov šterlingov, v oktobru 1919 pa 723 500 unc v vrednosti 3 074 000 pfuntov šterlingov. Koncem meseca je bilo zaposlenih na zlatih poljanah 159 400 kopačev, na dijamantnih 4200 in v premogokopih 13 800.

| Izvoz iz Jugoslavije na Madžarsko. Iz Budimpešte se poroča, da je jugoslovenska vlada dovolila uvoz poljskih pridelkov preko postaje Subotica-Koprivnica. Iz Jugoslavije se bo izvozilo pšenico, rž, koruzo, konje, ovce in vole, iz Madžarske pa ovčjo volno in sukno.

| Uvoz ameriške trte prepovedan. Uvoz ameriške trte je prepovedan.

| Cene vinu v Franciji pričele padati. Pri običnem padanju cen na Francoskem se ne more niti vino držati na višini. Burgozsko je padlo za 40-50 frankov pri hl, maconnaisko pa za 5-10 frankov. Zadnje cene, ki nifirajo za nekatera francoska vina so: Beaniola 525-600 frankov, Bourgogne 700-800, Maconnais 245-270, Maconnais blanc 75-100 fran. nižje.

| Sladkorni trust na Čehoslovaškem. Kakor poročajo listi, se je Živnostenska banka, oddelek za sladkor, združila s Česko eskomptno banko in Kreditnim zavodom, oddelek dtto. Predsednik tega novega združenja bode dr. Preis, namestnik pa dr. Veilchenfeld.

| Angleška in Madžarska. Madžarska vlada je sklenila z angleško tvrdko, »Exploitation Company Limited London« eksploatacijsko pogodbo radi petrolejskih vrelcev na Madžarskem. Tvrdka bo sodelovala z akcijskim kapitalom 500 000 pfuntov šterlingov. Tretjina produkcije bo na razpolago tvrdki za vedno, ena tretjina samo za dve leti in ostanek pa Madžarski vladi. V slučaju poveljnega rezultata se obvezuje tvrdka ustanoviti akcijsko društvo s kapitalom 1 milijona funtov šterlingov. Ta pogodba je veljavna za dobo 50 let ter bi se podaljšala še za nadaljnjih 25 let, ako bi bili stroški investicije tekom 20 let večji, nego 4 milijone pfuntov šterlingov.

| Nemška žetev. Nemški »Državni žitni urad« sporoča, da letošnja žetev znaša samo 6,961 000 ton, napram 7,707 000 tonam leta 1918.

| Indijska pšenica. V Indiji je zasejano to leto 98% odstotkov polja pšenice, ali 29 975 000 akrov (akre = 404 678 oralov) napram 23,798 000 akrov lanskega leta.

| Veliki sejmi na Angleškem. Od 21. februarja pa do 11. marca se bodo vršili v Londonu, Birminghamu in Glasgou veliki sejmi, na katerih se bo razstavilo najrazličnejše blago angleške industrije.

| Siroški japonske mornarice. Po vesteh iz Tokia znaša proračun siroškov za japonsko mornarico v tem letu 500 milijonov yenov, torej za 150 milijonov več, nego v preteklem letu.

Ne pozabite na naročnino!

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Fran Voglar.

VOZNI RED

osebnih vlakov na Južni železnici v Jugoslaviji
veljaven od 1. novembra 1920.

Maribor gl. kol.—Ljubljana gl. kol.

43	45	Brzvl.	801	229		42	802	Brzvl.	44	48
5:24	11:16	1:19	13:20	17:30	Maribor	9:52	13:14	4:27	16:26	22:26
5:55	11:47		14:08	18:01	Pragersko	9:11	12:11		15:43	21:48
7:24	13:10	2:25	16:31	19:22	Celje	7:45	9:59	3:07	14:17	20:22
8:05	13:51		17:31	20:02	Zidani most	6:52	8:45		13:25	19:25
10:14	15:45	4:10	20:48	21:58	Ljubljana	5:25	6:25	1:35	11:57	17:58

Maribor gl. kol.—Gradec (Dunaj).

34g	Brzvl.	32g	Brzvl.	Brzvl.		35g	Brzvl.	31g	Brzvl.	Brzvl.
4:00	4:42	17:30	15:35	15:08	Maribor gl. k.	9:01	13:34	19:51	1:05	12:43
4:33	5:06	18:03	16:02	15:35	Spilje	7:24	13:05	18:20	0:39	12:16
7:30	6:10	19:35	17:05	16:39	Gradec	5:55	12:19	16:52	23:52	12:29
19:40	11:40	7:00		22:00	Dunaj	21:40	7:20	8:10	19:00	

Maribor gl. kol.—Ljutomer.

50b		52b				51b		53b		
6:55		19:54				7:30		20:29		
7:46		20:45				6:29		19:28		
9:07	13:49	22:10				5:00	13:19	17:59		
10:37	14:38	23:40				8:45	12:30	16:44		

Maribor gl. kol.—Prevalje.

415	417b					412	414b			
5:30	16:50					8:50	17:10			
7:14	18:37					7:05	15:17			
7:49	19:16					6:45	14:57			

Maribor gl. kol.—Ptuj—Čakovec—Kotoriba.

	225		229			224		228		
	9:47		21:58			6:45		18:52		
	10:29		22:39			6:05		18:10		
	11:13		23:21			5:30		17:35		
	12:24		0:32			4:09		16:07		
	13:43							14:50		

Zidani most—Zagreb.

513	515	517	503	Brzvl.		512	516	518	504	502
8:20	14:17	20:12	20:51		Zidani most	8:23	12:34	18:57	10:23	15:04
10:18	16:26	22:27			Zaprešić	6:14	10:14	16:31		
10:50	16:55	22:52	22:27		Zagreb	5:50	9:52	16:06	8:46	13:29